

**Oordeel: zorgvuldig**

**Samenvatting: Patiënte, een vrouw van 40–50 jaar, leed aan een aandoening van het bindweefsel. Voorts was zij bekend met een contusie van de nek, osteoporose en een lekkende hartklep en was zij verlamd aan een arm en een been. Het lijden van patiënte bestond uit ernstige pijn en vermoeidheid, waardoor zij tot niets meer in staat was. Zij kon niet meer eten en drinken en had last van ernstige kortademigheid. Daarnaast kampte patiënte vooral met haar afhankelijkheid. Toen zij incontinent werd was voor haar de grens bereikt. Patiënt vond haar situatie ontluisterend en wist dat deze alleen maar verder zou verslechteren.**

## oordeel

van de Regionale toetsingscommissie euthanasie voor de Regio (...) betreffende de melding van levensbeëindiging op verzoek

(...)

### 1. PROCEDURE

De commissie heeft van de gemeentelijke lijkschouwer de stukken ontvangen als bedoeld in artikel 10 van de Wet op de lijkbezorging inzake de melding van de arts van levensbeëindiging op verzoek bij patiënte.

De navolgende stukken zijn ontvangen:

Formulier lijkschouwer

Verslag arts

Verslag consulent

Aanvullende gegevens:

- specialistenbrieven
- patiëntenjournaal
- schriftelijke wilsverklaring

De commissie heeft de arts schriftelijk verzocht zijn verslag op een enkel onderdeel nader toe te lichten. De arts heeft in zijn brief van (...) nadere toelichting verstrekt.

## **2. FEITEN EN OMSTANDIGHEDEN**

**Uit de verslaglegging van de arts en de consulent en de overige ontvangen gegevens is gebleken ten aanzien van:**

### **a. Karakter van het lijden, voorlichting en alternatieven**

Bij patiënte, een vrouw van 40 – 50 jaar, werd ruim tien jaar voor het overlijden een aandoening van het bindweefsel vastgesteld. Naast klachten van pijn in rug, armen en benen was er ook sprake van controleverlies, waardoor zij vaak viel. In de loop der jaren kreeg patiënte ook last van wegrakingen. Zes jaar voor het overlijden kreeg patiënte een contusie van de nek, waarna patiënte geen gevoel meer had in romp, armen en benen bij aanraken. Twee jaar voor het overlijden raakte zij als gevolg van een val verlamd aan een arm en been. Daarnaast vermeldde de anamnese osteoporose en een lekkende hartklep, waardoor zij regelmatig ernstig kortademig en vermoeid was. Genezing was niet meer mogelijk. De behandeling was uitsluitend nog palliatief van aard. Al jaren was patiënte bedlegerig en in de laatste periode voor het overlijden incontinent.

Het lijden van patiënte bestond uit ernstige, moeilijk te bestrijden pijn en vermoeidheid, waardoor zij tot niets meer in staat was en bij alles hulp nodig had. Eten en drinken lukte niet meer vanwege kaakproblemen en omdat haar maag vast voedsel vaak niet meer verdroeg. Zij had regelmatig last van ernstige kortademigheid. Daarnaast kampte zij vooral met het feit dat zij afhankelijk was geworden. Toen zij daarbij ook nog incontinent werd was voor haar "de grens van vechten en kunnen bereikt". Zij vond haar situatie ontluisterend en "het was gewoon op". Zij wist dat er geen verbetering van haar situatie mogelijk was en er alleen verslechtering in het verschiet lag. Patiënte ervoer haar lijden als ondraaglijk. De arts was ervan overtuigd dat het lijden voor patiënte ondraaglijk en naar heersend medisch inzicht uitzichtloos was.

Er waren geen voor patiënte aanvaardbare mogelijkheden meer om het lijden te verlichten. Uit de stukken kan worden afgeleid dat de arts en de specialisten patiënte voldoende hebben voorgelicht over de situatie waarin zij zich bevond en haar vooruitzichten.

### **b. Verzoek tot levensbeëindiging**

Zeven jaar voor het overlijden en vervolgens vanaf twee jaar voor het overlijden heeft patiënte regelmatig met de arts over euthanasie gesproken.

Ongeveer twee maanden voor het overlijden heeft patiënte de arts om daadwerkelijke uitvoering van de levensbeëindiging verzocht. Zij heeft het verzoek meermaals herhaald.

De wilsverklaring is vanaf zeven jaar voor het overlijden geactualiseerd. Volgens de arts was er sprake van een vrijwillig en weloverwogen verzoek.

### **c. Consultatie**

De arts raadpleegde als consulent een onafhankelijke SCEN-arts. De consulent bezocht patiënte ongeveer drie weken voor de levensbeëindiging nadat hij door de arts over patiënte was geïnformeerd en inzage had gekregen in de relevante medische documentatie.

De consulent gaf in zijn verslag een samenvatting van de ziektegeschiedenis en de aard van het lijden van patiënte.

In zijn verslag kwam de consulent mede op basis van het gesprek met patiënte tot de conclusie dat aan de zorgvuldigheidseisen was voldaan.

### **d. Uitvoering**

De arts heeft de levensbeëindiging op verzoek uitgevoerd met de middelen, in de hoeveelheid en op de wijze als aanbevolen in de KNMG/KNMP Richtlijn Uitvoering euthanasie en hulp bij zelfdoding van augustus 2012.

### **3. BEOORDELING**

De commissie toetst achteraf het handelen van de arts aan de hand van de zorgvuldigheidseisen vastgelegd in artikel 2 van de Wet toetsing levensbeëindiging op verzoek en hulp bij zelfdoding. De commissie overweegt of er naar heersend wetenschappelijk verantwoord medisch inzicht en naar in de medische ethiek geldende normen aan de zorgvuldigheidseisen is voldaan.

Gelet op bovenstaande feiten en omstandigheden is de commissie van oordeel dat de arts tot de overtuiging kon komen dat er sprake was van een vrijwillig en weloverwogen verzoek van de patiënte en van uitzichtloos en ondraaglijk lijden. De arts heeft de patiënte voldoende voorgelicht over de situatie waarin deze zich bevond en over haar vooruitzichten. De arts is met patiënte tot de overtuiging kunnen komen dat er voor de situatie waarin zij zich bevond geen redelijke andere oplossing was. De arts heeft tenminste één andere, onafhankelijke arts geraadpleegd, die patiënte heeft gezien en schriftelijk zijn oordeel heeft gegeven over de zorgvuldigheidseisen. De arts heeft de levensbeëindiging medisch zorgvuldig uitgevoerd.

### **4. BESLISSING**

De arts heeft gehandeld overeenkomstig de zorgvuldigheidseisen bedoeld in artikel 2 lid 1 van de Wet toetsing levensbeëindiging op verzoek en hulp bij zelfdoding.